

Posudek vedoucího na diplomovou práci Petra Šimečky „Proč započala nová vlna násilí v oblasti Pattani?“

Čtenář novin se o jižních oblastech Thajska v posledních letech dozvídá pouze v souvislosti s krvavými srážkami mezi vládními represivními složkami a místním obyvatelstvem. Tyto srážky jsou často brány jako další doklad o globálním rozsahu tzv. války s (islámským) terorem: copak v nich většinově buddhistické Thajsko nečelí muslimským násilníkům. I část americké akademické produkce z oboru bezpečnostních studií přebírá tento výkladový rámec.

Jedním z pozitivních výtěžků práce Petra Šimečka je, že nastavuje kritické zrcadlo tomuto vysvětlení. Velká část jeho práce se věnuje ohledávání základní historické i demografické „matérie“ konfliktu. Její podrobná analýza ho nejen dovádí k hlubším příčinám napětí, ale také ukazuje, že střety odpovídají vzorci, který je mnohem starší než šíření radikálního islamismu v Jihovýchodní Asii.

Antagonismus mezi jihothajskými muslimy, mluvícími malajským dialektem a thajsky mluvící buddhistickou většinou však neplyne z nějakého po tisíciletí se táhnoucího sporu mezi náboženstvími (či dokonce „civilizacemi“), ale má specificky moderní kořeny – souvisí s budováním moderního thajského národního státu a identitně-kulturní homogenizací, kterou takový stát předpokládal. Tento proces začal jako vědomý politický projekt v polovině devatenáctého století a vyvrcholil v prvních čtyřech desetiletích století dvacátého. Ačkoliv byli v těchto letech oním „signifikantním druhým“, v protikladu k němuž se konstituovala thajská identita, Číňané – oni „Židé Východu“, jak je nazval panovník Rama VI. (1910-1925) –, v poslední čtvrtině minulého století se jimi stali právě muslimští obyvatelé oblasti někdejšího sultanátu Pattani, kteří nejen nábožensky, ale také jazykově spadají k malajsko-indonéskému světu. Zatímco Číňané se časem přizpůsobili homogenizačnímu tlaku a jazykově se asimilovali, v jižním obyvatelstvu naopak budování jednotné thajské identity v souběhu s modernizací (a tedy i krizí tradičních vzorců chování, děděných ve vesnických komunitách) podnítilo spíše potvrzení jejich odlišnosti.

Do tohoto dlouhodobého rámce zasazuje Šimeček vývoj posledních třiceti let. Po období ozbrojených střetů přelomu 60. a 70. let minulého století přišlo v 80. letech úsilí centrální vlády o cílenou akomodaci – především prostřednictvím tzv. Administrativního centra jižních příhraničních provincií. Hledání *modus vivendi* bylo založeno na omezené kulturní autonomii a pozitivní diskriminaci ve státním školství. Tento relativně smířlivý přístup byl opuštěn nástupem Thaksina Shinawatry k moci roku 2001. Autor nepopírá, že se na nepokojích roku 2004 a následném radikálním zhoršení situace v Pattani mohl podepsat i vliv mezikomunitních konfliktů z Indonésie i posílení náboženského vědomí. Z dostupných pramenů i jeho vlastních výzkumů však podle něj plyne, že vliv radikálních islamistů nebyl rozhodující. Navíc i jediná radikálně-islamistická skupina, o jejíž existenci a ideologii máme doklad, kombinuje teokratickou rétoriku s lokalistickým důrazem na obranu identity a území Pattani.

Představa o jižním Thajsku jako jednom z oček globálně-džihadistické sítě, kterou Šimečka nachází v některých současných amerických analýzách, by se jistě líbila Usámu Bin Ládínovi, v realitě však pro ni nenajdeme žádný přesvědčivý doklad. I když autor uznává nedostatečnost dostupných dat pro definitivní zodpovězení otázky formulované v názvu jeho práce, je třeba podle něj spíše sledovat stopu vzájemné artikulace dvou skupinových identit (vytvářených v posledních sto padesáti letech) než stopu globálního džihadismu.

Práce Petra Šimečky je v českém kontextu ojedinělá kombinací kritické, antisencialistické metodologie v pojetí etnických konfliktů s jazykovou a kulturologickou vybaveností, která umožňuje zkoumat daný konflikt z první ruky a za použití originálních pramenů. Není mnoho diplomových prací, které vedoucímu práce dovolí rozšířit horizont jeho znalostí a konceptů. Šimečkově práci se to podařilo. Navrhují ohodnotit ji jako *výbornou*.

Pavel Barta

20. 1. 2008